

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ดนตรี เป็นมรดกของมนุษยชาติ ทุกชาติทุกภาษาต่างก็มี ดนตรี ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของตนด้วยกันทั้งนั้น ถึงแม้ว่าในภายหลัง จะมีการรับเอาแบบอย่างดนตรีของต่างชาติเข้ามาก็ตาม แต่ก็เป็นการนำเข้ามาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม กับ ลักษณะและนิสัยทางดนตรี ของคนในชาตินั้น ๆ ดนตรีไทยก็เช่นเดียวกันเป็นศิลปะที่ไม่หยุดนิ่ง มีวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงไปตามความคิดจินตนาการฝีมือการสร้างสรรค์ของศิลปะ ซึ่งมีผลสะท้อนจากสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เทคโนโลยีและแนวคิดอันเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์แต่ละยุคแต่ละสมัยสืบทอดกันมา วิวัฒนาการของดนตรีไทยเริ่มจากดนตรีของชาวบ้านที่ผูกพันกับวิถีชีวิตประจำวัน ต่อมาได้ปรุงแต่งเป็นดนตรีราชสำนักในสุโขทัย และได้วิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงสมัยอยุธยา ซึ่งต่อมาได้เป็นพื้นของดนตรีในยุคปัจจุบัน ดนตรีจึงได้รับความนิยมสูงสุด เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ผูกคึกคักกิจการงานความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา (อรุณี ศิริสวัสดิ์, 2541:2)

ในที่นี้ขอกล่าวถึงทัศนะของไพศาล อินทวงศ์, คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มองว่า ดนตรีไทยเป็นศิลปะแขนงหนึ่งของไทย ได้รับอิทธิพลมาจาก ประเทศต่าง ๆ เช่น อินเดีย จีน อินโดนีเซีย และอื่น ๆ เครื่องดนตรีมี 4 ประเภท คือ พิณ เป่า เครื่องดนตรีที่เป็นที่รู้จัก อาทิ ฆ้อง กลอง ฉิ่ง แฉ่ง (ฉาบ) บัณเฑาะว์ พิณ ซอ ปี่ ไฉน ระฆัง กรับ และกั๋งสตาล ต่อมารับดนตรีต่างชาติเข้ามาผสมผสาน เช่น ปี่มอญ ในรัชกาลที่ 6 นำวงดนตรีของมอญเข้ามาผสมเรียกวงปี่พาทย์มอญ โดยหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีการนำอังกะลุงเข้ามาเผยแพร่เป็นครั้งแรก และนำเครื่องดนตรีต่างชาติ เช่น จิมออร์แกนของฝรั่งมาผสมเป็นวงเครื่องสายผสม

สำหรับวิวัฒนาการการสื่อสารดนตรีไทย มีการเกิด ดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงไปกับสังคมตลอดเวลา การเผยแพร่ดนตรีไทยมีกระบวนการและรูปแบบในการปรับตัวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 4 ยุค จากเดิม ยุคที่ 1 ดนตรีเจริญรุ่งเรืองในราชสำนัก รับใช้พระมหากษัตริย์ ในวังของเจ้านายต่างกรม เป็นยุคที่นักดนตรีไทย หรือครูดนตรีไทยที่มีฝีมือ ได้รับการอุปถัมภ์ค่าช่ออย่างมีศักดิ์ศรีเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล ยุคที่ 2 เป็นยุคที่ดนตรีไทยออกจากวังเข้าสู่วัด และอยู่ตามบ้าน เป็นยุคที่นักดนตรีและครูดนตรีต้องช่วยเหลือตนเองเพื่อหารายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง และการที่ต้องดำรงฐานะยศตาบรรดาศักดิ์ รวมถึงเกียรติยศของตนเองให้ดำรงอยู่ รวมถึงบริวารและสานุศิษย์ทั้งหลายที่เข้ามาฝากตัวศึกษาวิชาการดนตรีพร้อมทั้งกินอยู่หลับนอนที่บ้านครู ถือกันว่ายุคนี้เป็นยุคที่นักดนตรีไทยต้องต่อสู้ เพื่อความอยู่รอด

ในสังคมขณะนั้นเป็นอย่างมาก ยุคที่ 3 ถือเป็นยุคที่การดนตรีไทยเริ่มสดใสขึ้น เนื่องจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียนมัธยมและในระดับอุดมศึกษา เริ่มตื่นตัวให้ความสนใจร่วมกลุ่มกันจัดตั้งชุมนุมดนตรีไทยบ้าง ชมรมดนตรีไทยบ้าง เช่นชุมนุมดนตรีไทยสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชมรมดนตรีไทยแห่งสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สโมสรดนตรีไทยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

ปัจจุบันยุคที่ 4 เรียกว่า “ ดนตรีไทยในโลกอินเทอร์เน็ต ” นั่นเอง นับเป็นการยกเครื่องหรือการ Re – Engineering อีกครั้งหนึ่งเรียกว่ายุค โลกาภิวัตน์ หรือ Globalization เป็นยุคที่ทุกชีวิตในโลกสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม และการสื่อสารซึ่งกันและกันได้เพียงปลายนิ้ว อาจเรียกได้ว่ายุคนี้เป็นยุคที่สังคมโลกใกล้กันเพียงถนัดนิ้วมือโดยผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถส่งภาพ เสียง และข้อมูลต่าง ๆ ถึงกันได้ทันทีที่กระดิกนิ้วเท่านั้น เมื่อการดนตรีไทยได้เดินทางเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยจริงๆ ขึ้นมาเป็นครั้งแรกคือ <http://www.dontrithai.com> ขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2542 นับเป็นการปรับตัวตนของดนตรีไทย ให้เป็นดนตรีที่สามารถเข้าใจในสังคมได้มากยิ่งขึ้น การทำดนตรีไทยเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตนั้น ทำให้วิชาการด้านดนตรีไทยเผยแพร่ไปได้ทั่วโลกโดยผ่านการสื่อสารที่เป็นสากลนี้ (อ้างอิงข้อมูลจาก <http://www.dontrithai.com/> เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2554)

แต่ปัจจุบัน เกิดกระแสวัฒนธรรมข้ามชาติที่กระตุ้นผ่านสื่อมาอย่างทุกทิศทุกทาง ทำให้คนหันไปให้ความสำคัญเพื่อจะได้ก้าวให้ทันกระแสวัฒนธรรมโลก ตัวอย่างเช่น ความนิยมในเทคโนโลยี สมาร์ทโฟน วัฒนธรรมละคร ดนตรี เจ-ป๊อป (J-pop) ของญี่ปุ่น เค-ป๊อป (K-pop) ของเกาหลีใต้ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นกระแสเค-ป๊อป (K-pop) หรือเพลงป๊อปจากเกาหลีที่มีศิลปินทั้งกลุ่มและเดี่ยวมากมาย อย่างเช่น ชินฮวา โบอา เรน เซเว่น ดงบังชินกิ โชนยอซึเด คารา วันเดอร์เกิลส์ ซูเปอร์จูเนียร์ ชายนี ทูพีเอ็ม ที-อาร่า บิ๊กแบงและกังนัมสไตลด์กับท่าเต้นควบม้า เป็นที่นิยมอย่างมากไปทั่วทั้งเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮองกง ฟิลิปปินส์ ประเทศไทยและประเทศอื่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงดังไปทั่วโลก

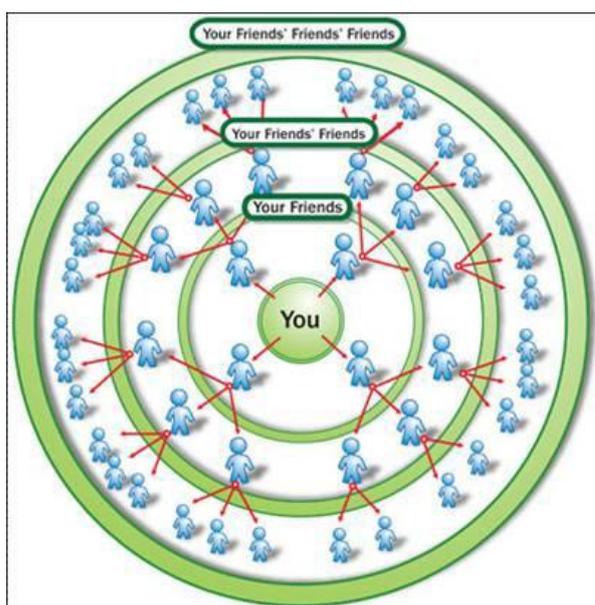
ทำให้ความสนใจของวัยรุ่นไทยที่หันไปสนใจวัฒนธรรมต่างชาติมากกว่าวัฒนธรรมไทย ดังที่มีคนกล่าวว่าสิ่งที่ใกล้ตัวมากกว่าเท่าไรยังมองไม่เห็นค่ามากเท่า นั้น โดยเฉพาะวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย ก็กำลังถูกลดคุณค่า เสื่อมสลายไปจากวิถีชีวิตคนไทยโดยเด็กรุ่นใหม่รับเอาวัฒนธรรมดนตรีต่างชาติเข้ามาแทน ปรากฏการณ์เช่นนี้ทำให้ผู้สืบทอดดนตรีไทยเกิดการตื่นตัวเพื่อหาแนวทางที่จะดำรงดนตรีไทยให้อยู่รอด ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสื่อสารงานดนตรีไทย คือ การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน

ปรากฏการณ์สื่อใหม่

ขณะนี้โลกการสื่อสารมิได้จำกัดแต่เพียงสื่อหลักอย่างวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์เท่านั้น ทั่วโลกได้เข้าสู่ยุคการสื่อสารทางเลือก นั่นคือ ยุคสื่อใหม่ หรือ New Media ได้ประสมประสานระหว่างสื่อมวลชนเดิม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เข้ากับสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต มีบทบาทในการแพร่กระจายของข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จากผู้ส่งสาร 1 คน อาจขยายไปถึง

ผู้รับสารทั่วโลก ทำให้สามารถรับรู้กันไปได้หมด ไม่สามารถหยุดได้ ทำให้สามารถใช้งานร่วมกัน (share) ได้ระหว่างผู้เผยแพร่ (publisher, broadcaster) และผู้ใช้ข้อมูล เช่นการส่งคลิปวิดีโอไปบนเว็บไซต์ที่ให้บริการประเภท upload และ download เช่น www.youtube.com ผู้ที่เข้าไปชมสามารถ download คลิปวิดีโอเพื่อนำไปตัดต่อเพิ่มเติมได้อีก ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเป็นผู้ผลิตได้ (producer) โดยอาศัยเครือข่ายที่เรียกว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

Social ในที่นี้หมายถึง สังคมออนไลน์ ส่วน Media หมายถึง เนื้อหา เรื่องราว และบทความ Social Media จึงหมายถึงสังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสาร หรือ เขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และ วิดีโอ ที่ผู้ใช้เขียนขึ้นเอง ทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตน ผ่านทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เรารู้จักในว่า Social Network ที่ให้บริการบนโลกออนไลน์ (สืบค้นจากสำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง <http://www.fis.ru.ac.th/twitter/twitter.pdf> เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2555) ดังภาพ

ภาพที่ 1.1 แสดงเครือข่ายสังคมออนไลน์

ที่มา: The Nielsen Company (2009)

ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงได้แก่ Youtube ,Facebook ใช้ในการเผยแพร่ติดต่อสื่อสาร ขณะที่ Blog เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ส่วนบุคคล Twitter ถูกใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ผู้สาธารณะในที่นี่จะขอกกล่าวถึงประเภทของ Social Network ที่เกี่ยวข้อง 2 ประเภท ได้แก่

1 ประเภทเผยแพร่ตัวตน (Identity Network) เว็บไซต์เหล่านี้ใช้สำหรับนำเสนอตัวตน และเผยแพร่เรื่องราวของตนเองทางอินเทอร์เน็ตสามารถเขียน blog สร้างอัลบั้มรูปของตัวเอง สร้างกลุ่มเพื่อน และสร้างเครือข่ายขึ้นมาได้ ตัวอย่างเช่น facebook ดังภาพ

ภาพที่ 1.2 แสดงเว็บไซต์ประเภทเผยแพร่ตัวตน

2 ประเภทเผยแพร่ผลงาน (Creative Network)

เราสามารถนำเว็บไซต์เหล่านี้ในการนำเสนอผลงานของตัวเองได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอ รูปภาพ หรือเสียงเพลง อย่างเช่นคลิปวิดีโอ Canon Rock ของเด็กธรรมดาคนหนึ่งก็เอากีตาร์มาโซโล่ เพลงคลาสสิกให้เป็นเพลงร็อก โดยถ่ายทำในห้องนอนของตัวเองอย่างง่าย ๆ และได้นำไปเผยแพร่ผ่านทาง YouTube จนโด่งดังไปทั่วโลก เป็นตัวอย่างที่เห็นชัดเจนว่าเว็บไซต์ประเภท VDO Sharing นี้สามารถเผยแพร่ผลงานได้ดีและเริ่มกลายเป็นรูปแบบของธุรกิจบ้างแล้ว ตัวอย่างเช่น YouTube

ภาพที่ 1.3 แสดงเว็บไซต์ประเภทเผยแพร่ผลงาน

จากข้อมูลเบื้องต้นสะท้อนเทคโนโลยีได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารจากสื่อแบบดั้งเดิมสู่การสื่อสารออนไลน์ ปัจจุบันบุคคลสามารถผลิตเนื้อหา หรือนำเรื่องราวตนเอง แล้วนำมาสื่อสารผ่าน

อินเทอร์เน็ตจนเป็นที่รู้จักเป็นจำนวนมาก เช่น การใช้ Twitter หาเสียงจนทำให้ ปี 2551 บารัค โอบามา แห่งพรรคเดโมแครต เข้าสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีผิวสีคนแรกของสหรัฐ ชูซาน บอยล์ สาวโสดวัยกลางคนดังเป็นพลุแตกในเว็บไซต์ Youtube มียอดผู้เข้าชมเพียง 2 สัปดาห์กว่า 100 ล้านคนมากกว่าสถิติคนดังระดับโลกหลายคน หนูน้อย จัสติน ครูว์ บีเบอร์ ชาวแคนาดา เริ่มอาชีพนักร้องจากการโพสต์วิดีโอในเว็บไซต์ Youtube มีแววมองเห็นแววศิลปิน จนได้เซ็นสัญญากับค่ายเพลงชื่อดัง

ดนตรีไทยในสื่อใหม่

การประยุกต์ใช้สื่อใหม่ในวงการเพลงมีจำนวนมาก แต่เป็นเพลงสากล สำหรับในด้านของเพลงไทยนั้นส่วนใหญ่เป็นการอัปโหลด คาวโหลดเพลงเผยแพร่เพื่อรับฟังเท่านั้น แต่ไม่มีการใช้เพลงไทยผ่านสื่อใหม่ในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ หรือที่รู้จักกันว่า อาจารย์อ้อม เป็นผู้ริเริ่มนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารมาผสมผสานกับวัฒนธรรมเผยแพร่สู่สากลเป็นคนแรก ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ สถาบันวิทยากรหุ่นยนต์ภาคสนาม (FIBO) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผู้ที่มีความสนใจต่องานดนตรีไทยมาตั้งแต่วัยเด็กและเป็นงานอดิเรกที่รัก เมื่อมีช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ จึงนำสื่อเครือข่ายออนไลน์มาเผยแพร่ผลงานดนตรีไทยผ่าน Blog Youtube และ Facebook จนได้รับความนิยม

การสื่อสารดนตรีไทยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ มีประชาชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศติดตามผลงานหลายล้านคน นับเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมด้านหุ่นยนต์ที่มีความทันสมัยทำประโยชน์ต่อสังคม ขณะเดียวกันมีความเป็นไทยอยู่ในตัวเองโดยการเผยแพร่ดนตรีไทยไปสู่เด็กและเยาวชน ประชาชนผู้สนใจอย่างต่อเนื่องผ่านทั้งเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กิจกรรมต่างๆ โดยวิธีการถ่ายทอดการสื่อสารดนตรีไทยของดร.อาบทิพย์นั้นมิได้ยึดติดกับการถ่ายทอดดนตรีไทยยุคเก่า บุคคลต่อบุคคล หมู่คณะ หรือในห้องเรียนเท่านั้น หากแต่คิดค้นวิธีสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ ตามที่สังคมนิยม เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีเจตนาผสมผสานข้อมูลข่าวสาร และสาระความรู้ในด้านต่าง ๆ ในที่นี้หมายถึง ดนตรีไทย เข้ากับความบันเทิง โดยดึงเอกลักษณ์ด้านความสนุกสนาน ความมีชีวิตชีวา อันเป็นเอกลักษณ์ของความบันเทิง เพื่อใช้ในการถ่ายทอดสื่อสารดนตรีไทยสู่ผู้ฟังรุ่นใหม่

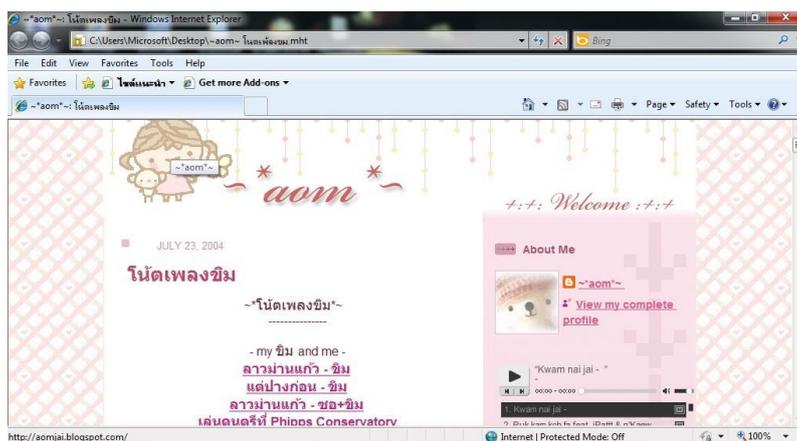
ยกตัวอย่าง การตีพิมพ์เป็นทำนองเพลงและบทเพลงป๊อป เพลงคลาสสิก เพลงไทยสากล เพลงสากล เพลงญี่ปุ่น เพลงเกาหลี เพื่อไม่ให้หน้าเบื่อ ดึงดูดใจและเหมาะสมผู้รับสารในยุคสมัยนี้ เช่น กลุ่มวัยรุ่น คนทำงาน ผู้รับสารชาวไทย และชาวต่างชาติ แสดงถึงความเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารดนตรีไทยในระดับนานาชาติได้ ที่สำคัญเป็นบุคคลที่มีอัตลักษณ์ผสมผสานความเป็นวิทยาศาสตร์ ไอที และความเป็นไทย เอาไว้ได้อย่างลงตัว จนได้รับฉายาว่า "อังศุมาลิน" ในโลก "ดิจิทัล" กลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชนบางคนยกให้เป็นต้นแบบในการสื่อสารดนตรีสาขาอื่นๆ เช่น เปียโน แซ็กโซโฟน ขลุ่ย ผ่านสื่อใหม่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังได้ใช้การสื่อสารดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่เป็นตัวเชื่อมประสานถึงผู้รับสารที่

ต้องการทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมร่วมกัน อาทิ การสอนตีจิม การไปจัดแสดงจิมให้กับบ้านพักคนชรา และหารายได้ช่วยเหลือสังคม เช่น ระดมทุนจากแฟนคลับเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ปลายปี 2554 เป็นต้น

ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ เป็นนักเรียนทุนของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คือ B.S. in Mechanical Engineering, Carnegie Mellon University, USA, 2002 ระดับปริญญาตรีโท คือ M.S. in Mechanical Engineering, Carnegie Mellon University, USA, 2004 และระดับปริญญาเอก คือ Ph.D. in Mechanical Engineering, Carnegie Mellon University, USA, 2007

ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์ประจำสถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม (FIBO) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี งานวิจัยที่สนใจด้าน Geometric Modeling , CAD/CAM/CAE และ Finite Element Meshing techniques รางวัลที่ได้รับ Undergraduate Honor Research, Carnegie Institute of Technology, Carnegie Mellon University และ Scholarship from Ministry of Science, Technology and Environment, Thai Government มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ (Journals) และมีสิทธิบัตร (Patent) เป็นของตนเองมากมาย ที่สำคัญเป็นผู้ออกแบบเบ้าขาเทียม หนึ่งในโครงการต่อยอดงานวิจัยทางด้านหุ่นยนต์ของสถาบัน วิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม (ฟีโบ้) เพื่อสร้างเทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวก สร้างระบบช่วยเหลือ และระบบกายภาพบำบัดสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุ

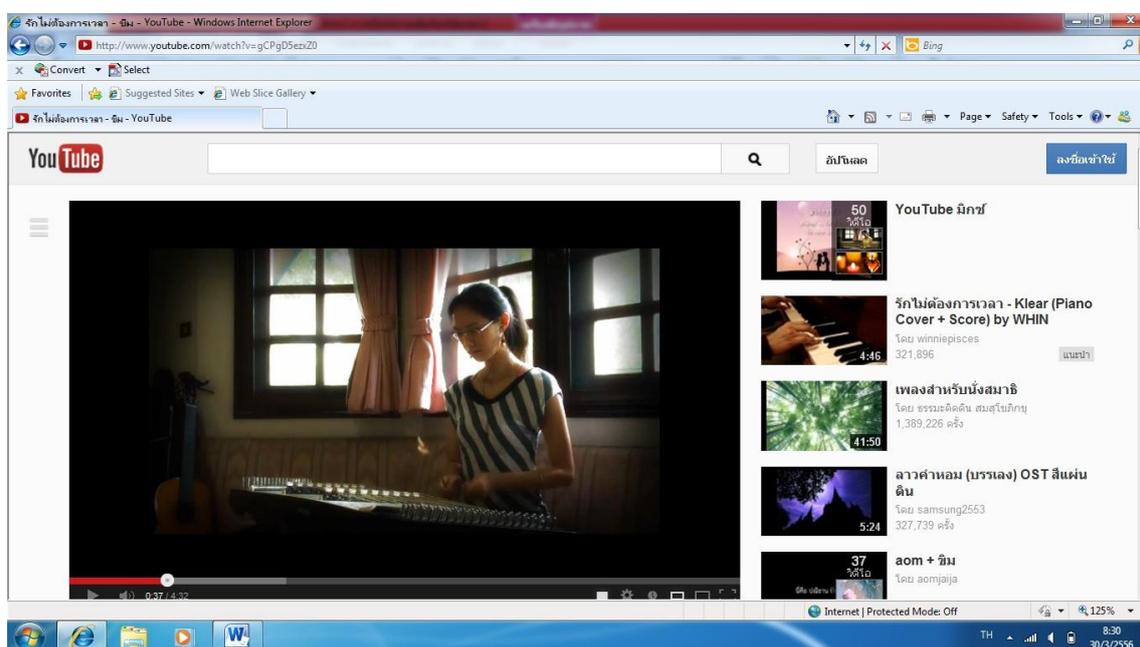
กิจกรรมและความสนใจยามว่าง คือ การเล่นดนตรีไทย ได้แก่ จิม รู้จักจิมมาตั้งแต่อายุ 7 ขวบ และเมื่อต้องเรียนอยู่ต่างประเทศเป็นเวลานาน จิม จึงกลายเป็นทั้งเพื่อนและเครื่องดนตรีที่คลายความเหงา อีกทั้งสร้างความบันเทิงให้ในเวลาที่ต้องอยู่คนเดียว ซึ่งเป็นสิ่งที่รักและถนัดที่สุด

ภาพที่ 1.4 แสดงการสื่อสารดนตรีไทยผ่าน blog ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

บทบาทความเป็นครูที่สามารถถ่ายทอดความรู้สู่เด็กและเยาวชน ทำให้ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ในฐานะวิศวกรหญิงรุ่นใหม่ไฟแรงกลับมาจับพิบเพียงเล่นดนตรีไทย สามารถสวมบทบาทเป็น “ผู้ส่งสาร”

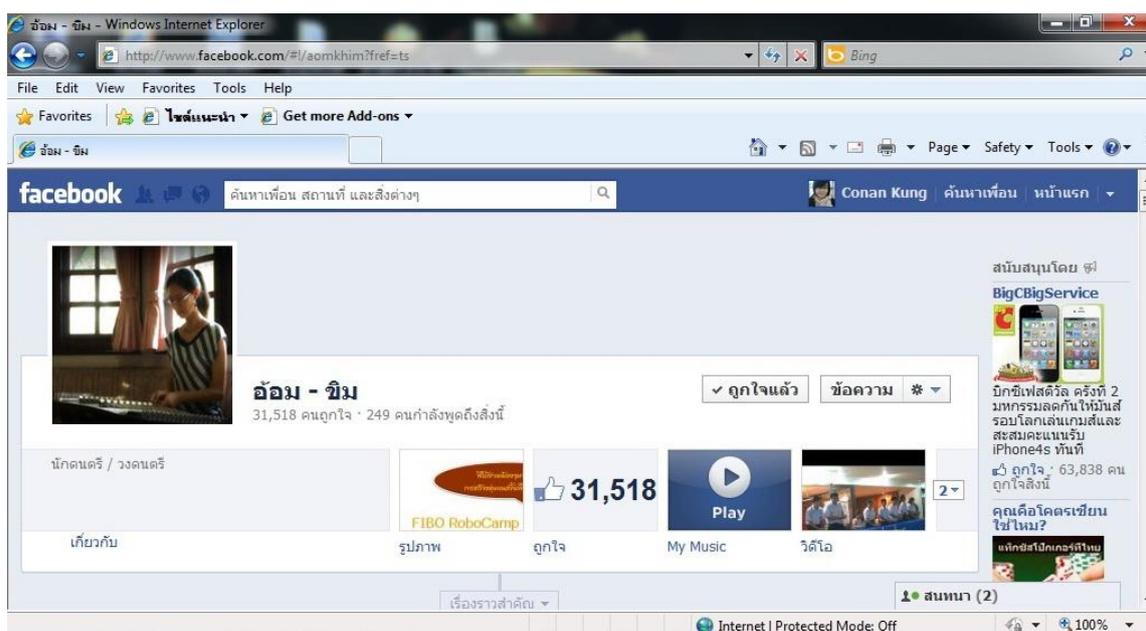
เนื้อหาดนตรีไทยผ่านเว็บไซต์ Blog YouTube Facebook ได้เป็นอย่างดี มี“แฟนคลับ” หรือผู้ติดตามผลงานเป็นจำนวนมาก ไม่ใช่แค่ประโยชน์ทั้งต่อตนเองเท่านั้น ยังประโยชน์ต่อบุคคลอื่น และสังคมด้วยภาพดังกล่าว จึงกลายเป็นอัตลักษณ์ของตัวเอง สามารถตีพิมพ์บรรเลงเพลงได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งเพลงไทย เกาหลี คลาสสิก และเล่นได้ตีระดับมืออาชีพ สามารถนำมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ Blog YouTube และลิงค์ต่อไปยัง facebook ส่วนตัวมากกว่า 200 เพลง อาทิเพลง Girls' Generation (SNSD) Oh! Over the Rainbow รักไม่ต้องการเวลา สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าหัวใจ รักข้ามขอบฟ้า บุปผะสนนิवास ระยะเวลา โดยมิบางเพลงมีผู้สนใจเข้าไปฟังและโหลดเก็บจำนวนมาก เช่น เพลงบุปผะสนนิवास มีผู้เข้าชม 88,267 ครั้ง รักไม่ต้องการเวลา มีผู้เข้าชม 428,074 ครั้ง Girls' Generation (SNSD) Oh! มีผู้เข้าชมไม่น้อยกว่า 219,732 ครั้ง น้ำตาแสงใต้ มีผู้เข้าชม 282,003 ครั้ง เบา เบา มีผู้เข้าชมไม่น้อยกว่า 207,860 ครั้ง ทุ่มอยู่ในใจ มีผู้เข้าชม 140,464 ครั้ง เป็นต้น โดยแต่ละเพลงได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นหลากหลายรูปแบบ และเกิดกลุ่มแฟนคลับที่ติดตามผลงานผ่านเว็บไซต์ Blog YouTube และ facebook เป็นจำนวนมาก รวมแล้วคาดว่า มีผู้ติดตามรับชมหลายล้านคน (อ้างอิงจากเว็บไซต์ <http://www.youtube.com/watch?v=gCPgD5ezxZ0> เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2555)

ภาพที่ 1.5 แสดงการสื่อสารดนตรีไทยผ่าน Youtube ของดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

การสื่อสารดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่นั้น แรกเริ่มเป็นเพียงแ่งงานอดิเรกของดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ แต่ให้ความสำคัญมาก เพราะการเล่นดนตรีช่วยให้มีสมาธิเรียนหนังสือได้ดีขึ้น ขณะที่ศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา หากมีเวลาว่างมักจะเล่นขิมและแสดงให้ชาวต่างชาติฟังเสมอ เริ่มนำโน้ตเพลง และดนตรีไป

เก็บไว้ใน Blog ของตนเอง แบ่งปันไปให้ผู้สนใจ กลุ่มเพื่อน และญาติพี่น้อง จากนั้นเมื่อมีการสื่อสารผ่านสื่อใหม่อย่าง YouTube ก็ได้นำดนตรีบรรเลงพัฒนาเป็นวิดีโอการตีจิม การทำมิวสิควิดีโอประกอบเพลงไปลงในเว็บ YouTube ด้วยเพราะอยากแบ่งปันให้เพื่อนๆ และมารดาซึ่งอยู่ประเทศไทยฟัง จนมีผู้สนใจเข้าไปคลิกรับฟังเป็นจำนวนมาก จากที่อัดเสียงจิมอย่างเดียว ได้พัฒนาถ่ายทำเป็นวิดีโอของตัวเองนั่งเล่นจิมด้วยผล ปรากฏว่ามีผู้สนใจเข้ามาชมรับฟังมากยิ่งขึ้น บางเพลงมีผู้ชมเข้ามาดูหลายหมื่นคน และมีการบรรเลงวงดนตรีออนไลน์ โดยสมาชิกของวงไม่ต้องมาบรรเลงร่วมกัน อาศัยการจัดการทางออนไลน์ ซึ่งขณะนี้ มีสนใจดนตรีไทยผ่าน YouTube Facebook ประมาณ 30 คน อาทิ เด็กคนหนึ่งเป่าขลุ่ยได้ จะมาช่วยทำเสียงดนตรีคลอเป็นจังหวะ มีเพลงที่บรรเลงร่วมกันโดยไม่ต้องมาเจอกัน โดยดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจจะเป็นผู้เขียนโน้ตให้ และทำวิดีโอในเพลงนั้นขึ้น YouTube ผู้ใดสนใจก็โหลดเพลงนั้นไปฝึกซ้อมได้ จากนั้นส่งวิดีโอที่บรรเลงเพลงนั้นกลับมาทาง ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ จะเป็นผู้ตัดต่อวิดีโอและเสียงเพื่อบรรเลงร่วมกัน ซึ่งขณะนี้สามารถดำเนินการแล้วเสร็จแล้ว ได้แก่ เพลงค้างคาวกินกล้วย

ภาพที่ 1.6 แสดงการสื่อสารดนตรีไทยผ่าน Facebook ของดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ นับเป็นคนไทยที่เผยแพร่ความเป็นไทยผ่านเว็บไซต์ Blog YouTube และ Facebook คนแรกๆ ที่นำจุดเด่นของการสื่อสารผ่านสื่อใหม่นี้มาเป็นช่องทางในการถ่ายทอดดนตรีไทยไปสู่คนรุ่นใหม่ได้อย่างลงตัว และสามารถถ่ายทอดดนตรีไทยผ่านบทเพลงสากล เพลงไทยสากล เพลงป๊อป เพลงร็อก เพลง เค-ป๊อป ได้เป็นอย่างดี มีผู้ติดตามและนำไปเผยแพร่ต่อสังคมอื่นๆต่อไป เกิดประโยชน์แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่รุ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการสื่อสารดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ให้เป็นที่

รู้จัก ซึ่งจุดมุ่งหมายหลักของการสร้างกระบวนการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่นี้ เกิดจากการต้องการทำสิ่งที่ดี ๆ ให้เกิดขึ้นต่อสังคมไทย ได้รับการพิสูจน์เจตนารมณ์ และกระบวนการอย่างถูกต้องเหมาะสมกับสังคมโซเชียลมีเดียในปัจจุบัน โดยเฉพาะผู้ที่สนใจการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งนับวันจะหาคนรุ่นใหม่สนใจศิลปวัฒนธรรม และดนตรีไทยที่มีคุณลักษณะเช่นนี้ได้ยากขึ้นทุกที

จากความเป็นมาและบทบาทของการนำเสนองานดนตรีไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจัดว่าเป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ได้แก่ Blog Youtube Facebook ซึ่งจัดเป็นนวัตกรรมการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เข้าถึงกลุ่มผู้สนใจหรือผู้รับสาร ตลอดจนวิธีการสื่อสาร สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทย และเพื่อเผยแพร่เป็นองค์ความรู้หรือแนวคิดให้แก่ผู้นิสิต นักศึกษา นักวิชาการทางด้านการศึกษา หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสื่อสารในการสืบสานวัฒนธรรมไทยในอนาคตต่อไป

1.2 ปัญหาการวิจัย

- 1) การสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ มีรูปแบบอย่างไร
- 2) สื่อใหม่มีบทบาทอย่างไรต่อการสื่อสารคนตรีไทยของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ
- 2) เพื่อศึกษาบทบาทสื่อใหม่ที่มีต่อการสื่อสารคนตรีไทยของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงรูปแบบ และบทบาทสื่อใหม่ที่มีต่อการสื่อสารคนตรีไทยของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ โดยใช้ระยะเวลาศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 ถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2555 ผ่าน 3 เว็บไซต์หลัก ได้แก่ Blog Youtube และ Facebook เนื่องจาก Blog เป็นช่องทางในการใช้เป็นแหล่งเก็บองค์ความรู้ด้านคนตรีไทยระยะเริ่มต้น Youtube เป็นช่องทางเผยแพร่คนตรีไทยสู่สากล และ Facebook เป็นช่องทางสร้างเครือข่ายสื่อสารกับผู้ร่วมงาน ผู้ใช้บริการด้านคนตรีไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์เชิงลึกและรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ในฐานะผู้ส่งสาร กลุ่มผู้ร่วมงาน 2 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดติดต่อดสื่อสารและเห็นกระบวนการและรูปแบบการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ และกลุ่มผู้ฟัง 28 คน แบ่งเป็น กลุ่มผู้ฟังที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้ฟังที่เลือก

มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (Snowball Sampling) ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่จำนวน 25 คน

ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่บนสัปดาห์ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจเกี่ยวกับการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ตั้งแต่ปี 2553 - 2554 จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2553 หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 18 พฤศจิกายน 2553 หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ 360 อังคารรายสัปดาห์ วันที่ 25-31 ตุลาคม 2553 หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 14-25 ตุลาคม และหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 1 ธันวาคม 2554

1.5 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

คนตรีไทย หมายถึง การตีจิมของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ใน Blog Youtube Facebook ตั้งแต่ปี 2541 จนถึงปี 2556

“อ้อม จิม” หมายถึง Keyword คือ คำสำคัญที่ใช้ลิงค์ Link Tag ในกูเกิลเพื่อค้นหาการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

สื่อใหม่ หมายถึง ช่องทางที่ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ใช้ในการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ อันได้แก่ Blog Youtube Facebook

Blog หมายถึง เว็บไซต์ที่เจ้าของ หรือ Blogger สามารถบันทึกเรื่องราวของตนเองลงในเว็บได้ตลอดเวลา การสร้างเว็บบล็อกสามารถทำได้ง่ายๆ ด้วยตัวเอง ไม่ซับซ้อน ไม่เสียค่าใช้จ่าย ไม่จำเป็นต้องรู้ภาษา HTML อย่างน้อยขอให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์เท่านั้น

Youtube หมายถึง เว็บไซต์ที่ให้บริการแลกเปลี่ยนภาพวิดีโอระหว่างผู้ใช้ได้ฟรี โดยนำเทคโนโลยีของ Adobe Flash มาใช้ในการแสดงภาพวิดีโอ เมื่อสมัครสมาชิกแล้วผู้ใช้จะสามารถใส่ภาพวิดีโอเข้าไป แบ่งปันภาพวิดีโอให้คนอื่นดูด้วย แต่หากไม่ได้สมัครสมาชิกก็สามารถเข้าไปเปิดดูภาพวิดีโอที่ผู้ใช้คนอื่น ๆ ใส่ไว้ใน Youtube ได้

Facebook หมายถึง บริการเครือข่ายสังคมและเว็บไซต์ ผู้ใช้สามารถสร้างข้อมูลส่วนตัว เพิ่มรายชื่อผู้ใช้อื่นในฐานะเพื่อนและแลกเปลี่ยนข้อความ รวมถึงโต้ตอบกันโดยทันทีเมื่อมีการปรับปรุงข้อมูลส่วนตัว นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถร่วมกลุ่มความสนใจส่วนตัว จัดระบบตาม สถานที่ทำงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือ อื่น ๆ

รูปแบบการสื่อสารคนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ หมายถึง องค์ประกอบฟังก์ชันหน้าแรก (Home) และกระบวนการการสื่อสารคนตรีไทยผ่าน Blog Youtube และ Facebook ยกตัวอย่างเช่น

1.องค์ประกอบฟังก์ชันหน้าแรกของ Blog Youtube และ Facebook ได้แก่ 1) ภาพลักษณ์ 2) การแนะนำ/ทักทาย 3) การประชาสัมพันธ์/กิจกรรม 4) บทความ/ข่าวสารข้อมูล/ความรู้ 5) สินค้าและบริการเสริม 6) กระดานสนทนา (web board) 7) การสมัครสมาชิก 8) คำสถิติประจำเว็บไซต์

2.กระบวนการที่ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ใช้ในการสร้างเนื้อหาดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ ได้แก่
 1) การเขียนชื่อ เนื้อหาเพลงไทยที่ชอบอัปโหลดไว้เป็นข้อมูลสำหรับตนเองและคนใกล้ชิดใน Blog
 2) การนำเนื้อหาเพลง ดนตรีประกอบ มาเปิดเพื่อสาธิตการตีจิมแล้วถ่ายทำวิดีโอสาธิตการตีจิมอัปโหลดไว้เป็นข้อมูลสำหรับตนเองและคนทั่วไปที่อยากศึกษาดนตรีไทยที่กว้างขวางยิ่งขึ้นและผู้ฟังสามารถโหลดวิดีโอไปเผยแพร่ต่อได้ใน Youtube 3) การสื่อสารข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมด้านดนตรีและกิจกรรมเพื่อสังคม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้รับสาร นำไปสู่การจัดกิจกรรมในสังคมจริงๆ ใน Facebook

บทบาทสื่อใหม่ที่มีต่อการสื่อสารดนตรีไทย หมายถึง บทบาทสื่อใหม่ในการสื่อสารดนตรีไทยของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ที่มีต่อความต้องการทั้งในระดับปัจเจก ระดับสถาบันหรือระดับสังคม ดังนี้

1. บทบาทของ Blog ในการสื่อสารดนตรีไว้สำหรับเป็นเพื่อน เผยแพร่ตัวตน เสมือนเป็นสมุดไดอารี่ส่วนตัว และเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานดนตรีไทย

2. บทบาทของ Youtube ในการสื่อสารดนตรีไทยไว้เป็นแหล่งเผยแพร่คลิปวิดีโอดนตรีไทยขนาดใหญ่ สามารถดูจำนวนผู้ชมจากการเปิด VIEW และแชร์ต่อได้

3. บทบาทของ Facebook ในการสื่อสารดนตรีไทย ไว้เป็นแหล่งเผยแพร่ตัวตน สร้างกลุ่มเพื่อนเครือข่ายขึ้นมาได้ การส่งต่อ หรือที่เราเรียกว่า “แชร์” (share) สามารถพูดคุยปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับผู้ฟัง และนัดทำกิจกรรม ดนตรี และกิจกรรมเพื่อสังคม

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1) เพื่อเข้าใจรูปแบบและวิธีการสื่อสารดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ เมื่อสื่อสารผ่านตัวกลางอินเทอร์เน็ต (Mediated Communication)

2) เพื่อเข้าใจบทบาทสื่อใหม่ที่มีต่อการสื่อสารดนตรีไทยของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ

3) พัฒนารูปแบบการสื่อสาร เช่น Blog youtube Facebook ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ดนตรีไทยสู่สากล ดังนั้น ควรพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา ครูดนตรีไทยให้เรียนรู้การสื่อสารผ่านสื่อใหม่มากขึ้น

1.7 ข้อตกลงในการทำวิจัย

การสื่อสารดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ของ ดร.อาบทิพย์ ชีรวงศ์กิจ ผู้วิจัยศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารดนตรีไทยผ่านสื่อใหม่ และบทบาทสื่อใหม่ที่มีต่อการสื่อสารดนตรีไทย ซึ่งเป็นมิติทางด้านการสื่อสารเท่านั้น มิได้ศึกษาในมิติทางด้านเนื้อหาดนตรีไทยแต่อย่างใด